

МОБІЛЬНІ ДОДАТКИ В БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОМУ ОБСЛУГОВУВАННІ КОРИСТУВАЧІВ БІБЛІОТЕК

Гончарова Марічка Анатоліївна, студентка IV курсу (групи ІБАб-1-20-4.0д), спеціальності «Інформаційна, бібліотечна, архівна справа» Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Науковий керівник: Григоревська О.В., доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, професор кафедри інформаційних комунікацій Факультету української філології, культури і мистецтва Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

У статті розглянуто вплив мобільних додатків на покращення процесів обслуговування користувачів у сфері бібліотечно-інформаційних послуг, досліджено важливі аспекти використання мобільних технологій для поліпшення доступу до бібліотечних ресурсів, забезпечення зручності взаємодії з користувачами та підвищення ефективності обслуговування. Автор аналізує сучасний стан розробки та впровадження мобільних додатків у бібліотечну сферу, висвітлює їхні можливості у забезпеченні швидкого доступу до електронних ресурсів, каталогів та інших бібліотечних послуг.

Ключові слова: бібліотека, мобільні технології, мобільний додаток, застосунок, бібліотечно-інформаційне обслуговування, цифровізація.

За останній період можна відзначити активне збільшення використання електронних видань поряд із традиційними друкованими матеріалами в бібліотеках за кордоном, що є результатом інтенсивного розвитку цифрових технологій. Це призвело до того, що люди проводять все більше часу перед екраном комп'ютера або телефону, зменшуючи час, приділений читанню паперових видань. Традиційні бібліотеки поступово замінюються цифровими, а електронні видання виходять на сцену, замінюючи звичайні книги.

Метою цього дослідження було вивчення досвіду використання електронних мобільних додатків у бібліотеках України та Європи, класифікація та аналіз впливу на якість обслуговування користувачів у бібліотеках, беручи до уваги їх зручність, ефективність та інноваційний внесок у покращення доступу до бібліотечних ресурсів. За словами Вікторії Бондаренко, інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, збільшення ресурсів, підвищений запит на онлайн-інформаційний сервіс привів до необхідності використання в бібліотечній практиці сучасних засобів формування, збереження, оброблення, поширення різноманітної інформації, зокрема й створення нових інформаційних продуктів і послуг за допомогою інформаційних технологій (Бондаренко, 2021).

Мобільні додатки – це програми, спеціально створені для використання на мобільних пристроях, таких як телефони, смартфони або комунікатори. Вони поділяються на кілька типів, таких як розважальні, комунікаційні, навігаційні,

довідкові та прикладні (Центр дослідження соціальних комунікацій НБУВ). Важливо зазначити, що бібліотечні мобільні додатки відносяться до довідкового типу і можна завантажити безкоштовно через онлайн-магазини, такі як Play Market, App Store, iTunes (для пристроїв Apple), залежно від операційної системи пристрою.

Аналіз світового досвіду вказує на те, що на сьогодні зарубіжні бібліотеки впроваджують два типи додатків:

– *загальнобібліотечний додаток*: надає можливість отримати загальну інформацію про бібліотеку, а також використовувати електронний каталог для пошуку та користуватися послугами особистого кабінету.

– *тематичний (колекційний) додаток*: приурочені важливим пам'ятним датам, історичним подіям, видатним особам та цінним національним ресурсам. Їх створюють з метою популяризації національного культурного надбання та в межах реалізації політики пам'яті, сприяючи формуванню маркерів національної ідентичності.

До прикладу, Бібліотека Конгресу розробила п'ять мобільних додатків, серед яких один призначений для широкого користування, зокрема для категорії осіб із особливими потребами, а інші чотири мають тематичний характер. Мобільний додаток BARDMobile, розроблений спільно з Службою національного бібліотечного обслуговування сліпих та інвалідів (NLS), є загальнобібліотечним і забезпечує доступ до понад 65 тисяч аудіо книг, журналів і нот (Центр дослідження соціальних комунікацій НБУВ).

З-поміж тематичних додатків, створених Бібліотекою Конгресу:

– NationalBookFestival 2015: надає можливість ознайомитися з повним списком всіх подій, що відбуваються на фестивалі, а також із місцями їх проведення, розкладом, картами, рейтингами та презентаціями, включаючи враження та фотографії відвідувачів.

– U.S.Constitution: AnalysisandInterpretation. Це мобільна версія комплексного аналітичного юридичного трактату «Конституція Сполучених Штатів Америки: аналіз та інтерпретація», який був підготовлений фахівцями Дослідницької служби Конгресу США за дорученням Сенату Сполучених Штатів і виданий як сенатський документ № 112–9.

– CongressionalRecord. Цей додаток надає щоденне видання звітів Конгресу, і його можна отримати на IPAD, iPhone або iPodTouch.

– AesopforChildren: мобільний додаток інтерактивної книги для дітей, який призначений для користування читачами будь-якого віку. Він містить понад 140 ілюстрованих класичних байок, які супроводжуються інтерактивною анімацією.

Вивчаючи вітчизняний досвід, виявилось, що Дніпропетровська міська бібліотека вирішила впровадити обслуговування через мобільний додаток, ще у 2014 році, представивши DnperLibrary. Завдяки цьому додатку власники смартфонів і планшетів можуть читати електронні книги, отримувати інформацію про цікаві події та звертатися з питаннями до бібліотекарів онлайн. Однією

з найцікавіших та функціональних частин додатка є «Топ-10 книг». Кожного місяця бібліотечні експерти відбирають 10 найкращих книг і додають до них фото обкладинки, коротку анотацію і демонстраційну версію. Це означає, що користувач може онлайн прочитати перші сторінки книги, і якщо вона сподобається, залишити заявку, а бібліотека надішле безкоштовну електронну версію. Також є можливість прийти в бібліотеку і отримати «класичну» паперову версію книги. Додаток є корисним для місцевих мешканців, які бажають бути в курсі культурного життя міста. У додатковій вкладці розміщена інформація про театри, музеї, галереї та інші заклади міста, а також історичні пам'ятки.

Цікавою ініціативою є бібліотека аудіокниг «Слухай». З моменту відкриття до неї було завантажено понад 100 аудіокниг прозового та поетичного жанрів української класики, включаючи твори сучасних письменників, які були озвучені їх власними авторами. Також до записів приєдналися теле- та радіоведучі, актори театру та кіно, музиканти, а також студенти Київського університету імені Бориса Грінченка. Різноманітні жанри, від поезії до містики, звучать за участі чарівних голосів, таких як Юлія Саніна, Наталія Могилевська, Кузьма Скрябін, Іван Дорн та інші. Застосунок можна використовувати як на персональному комп'ютері, так і завантажувати на портативний пристрій через Google Play Маркет. У програмі доступний пошук за фільтрами, а також можливість перегляду статистики та рейтингів окремих аудіозаписів. В сучасному етапі розвитку України культурно-освітні проєкти надзвичайно важливі. Самопізнання стає вагомою складовою сучасного суспільства, і цей проєкт спрямований саме на це. Бібліотека корисна як для школярів, так і для дорослих та молоді, зокрема для осіб із вадами зору.

Проведене дослідження мобільних бібліотечних додатків вказує на низку переваг у забезпеченні подібного виду послуг як для бібліотек, так і для користувачів. Мобільні додатки інтегруються з веб-сайтом, дозволяючи їм автоматично отримувати всі оновлення та інформацію про актуальні новини та події бібліотеки. Користувачі завжди отримують оновлену інформацію через додаток на своїх мобільних пристроях, економлячи час, який б витратили на завантаження самої веб-сторінки в Інтернеті.

Аналіз зарубіжного досвіду підтверджує актуальність та популярність мобільних бібліотечних додатків, а швидкість поширення нових мобільних пристроїв із легким доступом до Інтернету дає можливість стверджувати про перспективність цього типу бібліотечних сервісів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко В., Струнгар В. Особливості розробки мобільного застосунку бібліотеки в онлайн-конструкторі: критерії, алгоритм створення, перспективи. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського*. 2021. Вип. 61. С. 192–207. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004049> (дата звернення: 09.11.2023).

2. Мобільні додатки в бібліотечній практиці: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії. *Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ*. URL:

http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3309:mobilni-dodatki-v-bibliotechnij-praktitsi-zarubizhnij-dosvid-ta-vitchiznyani-realiji (дата звернення: 07.11.2023).

3. Слухай. Бібліотека аудіокниг українською мовою. *Слухай. Бібліотека аудіокниг українською мовою*. URL: <https://sluhay.com.ua/info> (дата звернення: 09.11.2023).

REFERENCE

1. Bondarenko V., Strunhar V. Osoblyvosti rozrobky mobilnoho zastosunku biblioteki v onlain-konstruktorii: kryterii, alhorytm stvorennia, perspektyvy. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho*. 2021. Vyp. 61. С. 192–207. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004049> (data zvernennia: 09.11.2023).

2. Mobilni dodatky v bibliotechnii praktytsi: zarubizhnyi dosvid ta vitchyzniani realii. *Tsentr doslidzhen sotsialnykh komunikatsii NBUV*. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3309:mobilni-dodatki-v-bibliotechnij-praktitsi-zarubizhnij-dosvid-ta-vitchiznyani-realiji (data zvernennia: 07.11.2023).

3. Slukhai. Biblioteka audioknyh ukrainskoiu movoiu. *Slukhai. Biblioteka audioknyh ukrainskoiu movoiu*. URL: <https://sluhay.com.ua/info> (data zvernennia: 09.11.2023).